

eUprava – servis za državljane (1. Del)

mag. Tatjana Mizori Zupan (vodja projekta in glavni urednik portala eUprava; zaposlena na Ministrstvu za javno upravo, v direktoratu za informatiko, uradu za razvoj digitalnih rešitev)

Objavljeno v reviji: [Rikoss 2022 / 1](#)

V prispevku so prikazani osnovni pojmi digitalizacije in dva praktična primera za dostop do javne e-uprave, tudi za slepe in slabovidne. V skladu z direktivo EU o dostopnosti je v veljavi zakon o dostopnosti javnih spletišč in mobilnih aplikacij, ki nalaga, da so spletne strani in orodja prilagojeni, da vsem uporabnikom omogočajo zaznavanje, razumevanje, navigacijo in samostojno uporabo. V javni e-upravi vam želimo približati naše e-storitve. S tem namenom začnemo serijo člankov, ki bodo predstavili ključne storitve in osnovne korake za dostop.

Poenoten državni portal eUprava

Državni portal eUprava <https://e-uprava.gov.si/> je centralni portal države za elektronsko poslovanje fizičnih oseb z državo. Ni sicer edino državno spletišče, saj obstaja še nekaj drugih, specifičnih za posamezna področja življenja in delovanja, ki so se zaradi različnih razlogov v preteklosti razvila kot samostojna. Še posebej znana takšna specifična spletišča so: eDavki, zVEM, spletišče ZPIZ, ZZS in še nekatera druga. Ta spletišča pokrivajo posamezno vsebinsko področje, portal eUprava pa želi uporabnikom ponuditi kar najširši nabor storitev; od državne oziroma javne uprave, pa vse do posameznih institucij javnega sektorja lokalne samouprave.

Za državni portal eUprava tehnološko in organizacijsko skrbi Ministrstvo za javno upravo, za posamezne vsebine pa vsebinsko pristojna ministrstva. Ekipa, ki skrbi za dostopnost vsebin vsem uporabnikom je majhna, a predana svojemu poslanstvu. Skrbi, da so vsebine in storitve na portalu pripravljene kar se da jasno, enostavno in dostopno različnim uporabnikom. Portal je namenjen vsem državljanom, predvsem pa ga obiščejo tako mladi, ki želijo tehnološko sodobno spletišče, s storitvami, ki jih je mogoče kar najhitreje opraviti, kot tudi tisti, ki želijo najprej preučiti vse informacije in potem v varnem zavetju doma na računalniku v miru opraviti storitve in (za slepe in slabovidne zelo pomembno), tisti, ki imajo posebne potrebe in potrebujejo za opravljanje e-storitev dodatna znanja, opremo, napore in posledično tudi storitve, ki so jim prilagojene. Vsem tem različnim uporabnikom mora biti torej na voljo vsaka posamezna storitev, kar pomeni poseben napor pri pripravi posamezne storitve, saj je pri tem potrebno upoštevati pravno podlago, postopke na organu, ki to storitev nudi in tehnološke možnosti, ki jih imamo.

Storitve na portalu eUprava lahko razdelimo v pet glavnih sklopov:

1. Informacije o upravnih in drugih storitvah, ki jih državljani opravljamo z državo na različnih nivojih;
2. Elektronske vloge, ki nam omogočajo popolno elektronsko poslovanje z državo;
3. Vpogled v lastne osebne podatke, ki so shranjeni v različnih uradnih registrih, evidencah in drugih bazah podatkov;
4. Vpogled v javne podatke v različnih uradnih registrih, evidencah in drugih bazah podatkov;
5. Ogromno drugih aktualnih informacij, ki se objavljajo na oglasni deski: prireditve in shodi, terminski plan izpitov za avtomobile in ne nazadnje eDemokracija, kar pomeni možnost sodelovanja pri pripravi predpisov.

Digitalna identiteta

Za večino teh storitev uporabniki potrebujemo le računalnik, tablico ali pametni telefon in dostop v svetovni splet. Za vpogled v lastne osebne podatke ali oddajo elektronskih vlog pa uporabniki potrebujemo še svojo digitalno identiteto. Če to primerjamo s fizičnim svetom, lahko rečemo, da je to kot elektronska osebna izkaznica, torej izkazuje našo identiteto v digitalnem svetu. Kot je za pridobitev osebne izkaznice potrebno fizično obiskati Upravno enoto, kjer oddamo vlogo za izdajo osebne izkaznice in nas pri tem uradna oseba identificira, da smo to res mi, je potrebno tudi vlogo za pridobitev digitalne identitete oddati fizično na Upravni enoti (v času epidemije tudi nekaterih drugih mestih). Pri tem imamo dve možnosti in sicer lahko zaprosimo za pridobitev digitalnega potrdila ali smsPASS potrdila.

Osnovna razlika med njima je, da moramo prvega namestiti na svoj računalnik, drugi pa je vezan na naš mobilni telefon. Prvega tako lahko uporabljamo le na računalniku, na katerega smo namestili digitalno potrdilo, drugega pa lahko uporabljamo na katerikoli napravi, ki je povezana v svetovni splet. Več informacij o tem lahko najdete na spletni strani državnega centra za storitve zaupanja SI-TRUST, na povezavi: <https://www.si-trust.gov.si/sl/>.

Ne glede na to, katero digitalno identiteto ste pridobili, jo je na spletni strani državnega centra za storitve zaupanja, potrebno registrirati in sicer na povezavi: <https://www.si-trust.gov.si/sl/si-pass/>. Na isti strani si po registraciji uredite še elektronsko podpisovanje, da vam kasneje ne bo potrebno na računalnik nameščati podpisne komponente in da boste lahko dokumente in vloge podpisovali tudi na katerikoli drugi mobilni napravi.

Varen elektronski predal (izbirna možnost)

Ko ste si uspešno pridobili svojo digitalno identiteto in elektronski podpis, se lahko podate v svet elektronskega poslovanja z državo in drugimi poslovnimi subjekti.

Priporočamo vam še korak, da si na portalu eUprava uredite varen elektronski predal, v katerega vam bodo državni organi in druge institucije lahko elektronsko vročale dokumente, sklepe, odločbe in druge uradne dopise, ki so se doslej vročali osebno preko fizičnega kontakta in je bil za prevzem obvezen lastnoročni fizični podpis.

To storite tako, da se prijavite na portal eUprava. Ob prijavi boste dobili v potrditev pogoje uporabe, za katere vam priporočamo, da jih temeljito preberete in se tako seznanite z načinom uporabe portala. Priporočamo vam, da na vaši napravi izberete možnost avtomatskega shranjevanja oddanih vlog, ker vam bo to omogočalo, da boste spremljali, kaj se bo z vašimi vlogami dogajalo. Potem pa si nastavite še svoj varni predal za vročanje v eUpravo. To vam bo omogočalo, da boste lahko v ta predal dobili dokumente, ki jih morajo različni organi osebno vročiti. O vročitvi boste obveščeni s strani portala, način obveščanja pa je odvisen od tega, kako si boste to nastavili v nastavitvah v profilu. V profil lahko vstopite tako, da zgoraj desno, kjer sta vidna vaše ime in priimek, kliknete na trikotnik, da se vam pokaže nabor treh možnosti in sicer:

- Moja eUprava
- Nastavitve
- Oddaja

Tu izberete možnost »Nastavitve«. Odpre se vam osnovna stran vašega profila, v desnem zgornjem delu pa se pojavita dve dodatni možnosti in sicer:

- Uporabniški profil in
- Nastavitve obveščanja.

Najprej si pregledate svoj profil kjer so navedene nastavitve shranjevanja vlog in varnega predala, potem pa izberete še vpogled v »Nastavitve obveščanja«, kjer si uredite kdaj in na kakšen način želite biti obveščeni o različnih spremembah kot sta na primer status oddane vloge ali pa potek nekega osebnega dokumenta.

Nastavitve lahko seveda večkrat spreminjate, le naslova varnega predala ne morete spreminjati, kar je zapisano tudi ob aktiviranju predala.

Po vseh teh posegih je tudi vaš status na portalu eUprava pripravljen in lahko portal uporabljate v celoti, z vsemi funkcionalnostmi, ki so na voljo.

Dva primera uporabe eUprave

Kot rečeno, je Glavni del portala je oddaja elektronskih vlog. V tem času sta aktualni dve vlogi in sicer prva s področja podajanja podpore za referendum, druga pa s področja volitev.

Primer 1

v zadnjem času je razpisanih precej zbiranj podpor volivcem različnim pobudam, kot na primer za sprejem zakona, spremembo ustave ali razpis referendumu. Podpore, ki jih volivci oddajo elektronsko prek eUprave, upravne enote po potrditvi posredujejo predlagateljem. Če volivec odda podporo osebno na upravni enoti, pa mora za pošiljanje potrjenega obrazca pobudniku poskrbeti sam. To pomeni, da je elektronski postopek za uporabnika, ki oddaja podporo, hitrejši in enostavnejši.

<https://e-uprava.gov.si/podrocja/drzava-druzba/volitve-referendumi/podpora.html>

Primer 2

Letos je v Sloveniji tudi pomembno volilno leto, saj bomo imeli troje volitev. 14.2.2022 so se začela volilna opravila za volitve poslancev in poslank v Državni zbor, zato je na portalu eUprava na voljo vloga, s katero Državni volilni komisiji sporočite, kako in kje želite voliti, če na dan volitev ne boste na naslovu stalnega prebivališča.

<https://e-uprava.gov.si/podrocja/drzava-druzba/volitve-referendumi/posebne-oblike-glasovanja.html>

Obe vlogi oziroma storitvi sta zelo koristni za vse državljane, saj nam v elektronski obliki omogočata res široko uporabo, dosežeta namreč tudi tiste, ki jim je fizični obisk pristojnega organa iz različnih vzrokov otežen ali celo onemogočen.

Na portalu eUprava je še veliko drugih zanimivih vsebin in storitev, a opisani dve sta trenutno aktualni. Vabimo pa vas, da si ogledate in uporabite tudi druge storitve in sami izkoristite priložnost elektronskega poslovanja.

V naslednji številki revije Rikoss bomo nadaljevali s predstavitvijo eUprave.

Državni portal eUprava <https://e-uprava.gov.si/>